

De leden van de gemeenteraad
Postbus 1
2650 AA BERKEL EN RODENRIJS

Van College van Burgemeester en Wethouders

Onderwerp **Toelichting op Kostendekkingsplan Stedelijk Water 2026-2031**

Datum **5 maart 2025**

Ons kenmerk U25.00717

Geachte raadsleden,

Inleiding

De gemeente stelde elke 5 jaar een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op. De planperiode van het huidige GRP 2021-2025 loopt dit jaar af, we stellen daarom een nieuw plan op. Onderdeel van dit plan is een kostendekkingsplan waarin de kosten van de onderhouds- en verbeteropgaven voor de riolering voor de komende jaren zijn berekend. Dit plan gaat over het huidige areaal van riolering en oppervlaktewater. Nieuwe woningbouwopgaven waar riool wordt aangelegd wordt niet uit de rioolheffing betaald. Pas na 60 jaar wordt het nieuwe riool vervangen. Dit leidt niet tot een ander financieel beeld.

De looptijd van dit nieuwe plan is zoals gebruikelijk 5 jaar en omvat de periode van 2026 tot 2031. Sinds vorig jaar geldt de Omgevingswet, dit heeft gevolgen voor de indeling van het plan. Voorheen namen we beleid op in het GRP. Het nieuwe plan wordt opgezet als een beheerplan zonder nieuw beleid. Mogelijk nieuw beleid en de daarbij horende kosten nemen we op in een omgevingsprogramma.

Rioolheffing

Om het bestaande riool te kunnen onderhouden en te vervangen (wanneer nodig) is geld nodig. Dit geld ontvangen we als gemeente doormiddel van de doelbelasting rioolheffing. Dit is een gesloten systeem. De opbrengsten van deze heffing komen in een aparte spaarvoorziening en staan los van de algemene middelen.

Beperken van de uitgaven dragen dan ook niet bij aan bezuinigingsopgaven en bieden ook geen mogelijkheden om hieraan bij te dragen. Om de uitgaven in de toekomst te kunnen bekostigen is uitgerekend wat de rioolheffing de komende jaren voor onze inwoners wordt.

Varianten kostendekkingsplan

We proberen de kosten voor onze inwoners zo laag mogelijk te houden. Als uitgangspunt voor deze berekening houden we daarom de baseline aan. Bij het maken van het nieuwe plan hebben we verschillende varianten voor financiering onderzocht. Dit is mede ingegeven omdat veel wijken voor het eerst het riool vervangen moet gaan worden in de komende jaren. Voor de huidige vervangingsopgave worden investeringen geactiveerd. We gaan hiervoor dus een lening aan waarvan de aflossing invloed heeft op de kosten.

In het onderzoek (uitgevoerd door Arcadis) is er gekeken of het nuttig is als gemeente om zelf geld te sparen en daarmee de vervanging van riool te kunnen betalen. Uit het onderzoek bleek dat de rioolheffing in dat geval met een hoger percentage moet stijgen. Het college heeft daarom besloten de huidige koers te houden om de kosten de komende 50 jaar laag te houden.

Voor het nieuwe plan onderzochten we 3 scenario's. Uit deze 3 scenario's bleek dat bij voortzetting van het huidige beleid de lastenstijging van de rioolheffing van jaarlijks 5,3% voor onze inwoners op korte en middellange termijn het meest gunstig uitkomt.

Er zijn nog andere varianten uitgerekend waarbij meer wordt uitgegaan van bekostiging van het onderhoud van het geld uit de voorziening riolering. Uit het onderzoek blijkt dat deze varianten pas op hele lange termijn (40 tot 50 jaar) voordeel opleveren.

- De basisvariant (activeren) leidt op de korte en middellange termijn tot de laagste rioolheffing, maar op lange termijn tot de hoogste rentelasten en oplopende en blijvend hoge restschuld.
- Volledig voorfinancieren vraagt op korte en middellange termijn een hogere rioolheffing, vanwege de toegevoegde spaarbedragen. Maar op lange termijn leidt sparen tot lagere rentelasten en een blijvend lage restschuld. Daarnaast is de hoogte van de rioolheffing bij een spaarmethode minder of niet afhankelijk van toekomstige renteontwikkelingen. Wanneer de rente in de toekomst weer zou stijgen, nemen de rentelasten namelijk evenredig toe.
- Tussenvariant (50% voorfinancieren) leidt ook tot een hogere rioolheffing door de toegevoegde spaarbedragen. De restschuld wordt lager en rentestijgingen hebben een minder grote invloed op de rioolheffing.

Er ligt een landelijk advies (Rioned) om de investeringen uit eigen middelen te bekostigen zonder het aangaan van leningen. De onderbouwing om te gaan sparen vooraf, ligt vooral in de afbouw van boekwaarde (restschuld) en minder renterisico. Wij wijken van dit advies af omdat onze voorziening hiervoor onvoldoende financiële reserve heeft. Omdat deze dan moet worden aangevuld geeft dit voor de komende 60 jaar een ongunstige ontwikkeling in de rioolheffing voor onze inwoners.

Conclusie

We handhaven het huidige financieringsbeleid van het activeren van de investeringen. Momenteel en in de komende jaren is de rioolheffing niet kostendekkend. In de egalisatievoorziening Riolering zit geld wat we in de afgelopen jaren hebben gespaard. Door de inzet van dit geld compenseren we de toename van de kapitaallasten (aflossing op leningen), en beperken we daarmee de stijging van de rioolheffing. Het besluit voor de wijze van financiering is niet definitief. Elke 5 jaar wordt een nieuwe rekenslag gemaakt en als daar goede redenen voor zijn dan wordt de wijze van financiering herzien.

Op basis van de berekeningen komen we gedurende de planperiode uit op een jaarlijkse stijging van de rioolheffing tot 2035 van 5,3 %, inclusief indexering voor inflatie. De stijging van de heffing is noodzakelijk om de stijgende lasten die we de komende jaren voorzien te kunnen dekken.

De kosten stijgen onder andere door:

- een rentestijging van 0.75% naar 1.08% en daarmee toenemende kapitaalslasten;
- veel rioolleidingen worden voor het eerst vervangen (sinds aanleg), daarmee gaan de kapitaallasten stijgen.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

Mickel Beckers
Gemeentesecretaris

Jules Bijl
Burgemeester